

เทศน์เช้า วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ตั้งใจฟังธรรมะ เพราะเราแสวงหา เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เปรียบเทียบในทางโลก ถ้าเปรียบในทางโลก เจ็บไข้ได้ป่วยก็เข้าโรงพยาบาล ธรรมโอสถๆ เขาหายาเพื่อรักษาไข้ รักษาความเจ็บไข้ได้ป่วยของเขา รักษาเขาเพื่อให้เป็นคนปกติ คนสมบูรณ์ แต่เวลาเราฟังธรรมะๆ เวลาธรรมะ เริ่มต้นจากการเสียสละทาน การรักษาศีล การภาวนา มันเป็นธรรมโอสถ เป็นวิธีการที่จะรักษาหัวใจของเรา รักษาหัวใจของเราให้มันมีความสุขจริง

ความสุข เห็นใหม่ ความสุขจากความสงบระงับ ความสุขจากเห็นธรรม ความสุขจากมีคุณธรรม เห็นธรรมๆ ใจ จิตเห็นอาการของจิต ถ้าจิตเห็นอาการของจิต เราจะเห็นว่าความเจ็บไข้ได้ป่วย ความจะรักษาเยียวยาหัวใจของเรามันจะรักษาเยียวยาหัวใจของเราอย่างไร จิตเห็นอาการของจิตใจ เหมือนไปหาหมอ เวลาหมอเขาตรวจอาการไข้ คนเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยโรคสิ่งใด เขาจะรักษาอาการไข้ตามแต่คนเจ็บไข้ได้ป่วยนั้น

นี่ก็เหมือนกัน จิตเห็นอาการของจิต จิตมันมีกิเลส มีตัณหาความทะยานอยาก มีความเดือดร้อนในหัวใจ ถ้ามีความเดือดร้อนในหัวใจ จิตเห็นอาการของจิตมันเกิดสังขารมัจจุธรรม สังขารมัจจุธรรมเห็นใหม่ วิธีการๆ ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นวิธีการ เป็นทางอันเอก เป็นมรรคโค เป็นการเข้าไปรักษาหัวใจของเรา ถ้ารักษาหัวใจของเรานะ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยเขาให้หมอรักษา แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาต้องจิตแก้จิต จิตรักษาหัวใจของตัวเอง

ถ้าจิตรักษาหัวใจของตัวเอง ถ้าคนอื่นแก้ไขให้ได้ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีฤทธิ์มีเดชนะ เวลาองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปมยกปาฏิหาริย์ ไปแสดงฤทธิ์กับเขา มีฤทธิ์มีเดชทั้งนั้นแหละ แต่ฤทธิ์เดชมันส่งออกมาจากจิต มันส่งออกไปข้างนอก เวลาฤทธิ์เดชขึ้นมา เวลาใครทำคุณไสยเรา เราก็เจ็บไข้ได้ป่วย แต่เขาไม่สามารถทำให้หัวใจเราสะอาดบริสุทธิ์ได้ ทำให้หัวใจเราเจ็บช้ำน้ำใจได้ เวลามีฤทธิ์มีเดชมันก็ทำได้แค่เรื่องฤทธิ์เรื่องเดช แต่มันไม่ใช่มรรค มันไม่ใช่ธรรมโอสถ มันไม่ใช่ยา มันไม่สามารถเข้าไปรักษาหัวใจของใครก็ได้

ฉะนั้น คนที่ประพฤติปฏิบัติ คนที่มีสติปัญญา เราบอกว่าเราอยากจะรักษาหัวใจของเรา ให้ดีงาม รักษาหัวใจของเราให้พ้นจากทุกข์ ทำไมเราต้องมาบวชทำไมเราต้องมาทุกข์ทรมาน อย่างนั้นล่ะ เราทุกข์ทรมานอย่างนั้นเพราะอะไร เพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศน์มหาชาดกรรมนะ อนุปปพิภคณา ให้เขาเสียดละทวน คำว่า “เสียดละทวน” การเสียดละคือ สละความตระหนี่ถี่เหนียว คือความเห็นแก่ตัว

ถ้าคนเห็นแก่ตัว ทำอะไรก็แล้วแต่เขาจะเอาเป็นประโยชน์ของตัวเอง เห็นแก่ตัวๆ เพราะเห็นแก่ตัวมันเลยไม่ได้สิ่งใดเป็นประโยชน์ เพราะการเห็นแก่ตัว จิตใจไม่สาธารณะ ไม่เปิดกว้าง พอไม่เปิดกว้าง มันไม่ยอมรับเหตุผลไง มันไม่มีเหตุผลจะไปแก้หัวใจของตัวเองได้ ฉะนั้น เราต้องเสียดละทวน เพื่อความตระหนี่ถี่เหนียว เพื่อฝึกหัดใจของตัวเอง พอฝึกหัดใจของตัวเองนะ มันเสียดละทวน ผลของมัน เห็นไหม ผลของมันคือบุญ ผลคือมันจะเกิดบนสวรรค์ ผลของมันคือเกิดดี ผลของมันคือได้รับการชื่นชมกับสังคม

การชื่นชมของสังคม ผลของมันดี ให้ถือเนกขัมมะ พอถือเนกขัมมะ เพราะมันไปสวรรค์ มันก็เป็นผลของวิญญูะไง มันมีจิตใจ เสียใจ มีประสบความสำเร็จ ไม่ประสบความสำเร็จไง ให้ถือเนกขัมมะ เนกขัมมะก็มาถือพรหมจรรย์ พอถือพรหมจรรย์ขึ้นมาแล้ว เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาถือพรหมจรรย์แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเทศน์เรื่องอริยสัจ เรื่องทุกข์

เริ่มต้นบอกว่าทุกข์เลย เราก็ทุกข์กันอยู่แล้ว ทุกข์มันเหยียบย่ำ ทุกข์มันทำให้เราเจ็บช้ำน้ำใจ แล้วทุกข์เรื่องอะไรอีก ทำไมจะต้องทุกข์มากไปกว่านี้

ทุกข์นี้ทุกข์ประจำธาตุขันธ์ ทุกข์ประจำโลก ทุกข์ที่มันมีอยู่โดยทั่วๆ กัน แต่ไม่มีใครเห็น สัจจะความจริงทุกข์อันละเอียดใจ หัวใจนะ ทุกข์คือความคงอยู่ไม่ได้ ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้ คงอยู่ไม่ได้ มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาใจ หัวใจมันเคลื่อนไหวตลอดเวลาใจ เราไม่เห็นมันใจ ถ้าเราไม่เห็น เราถึงจะต้องทำบุญกุศลกันเพื่อให้จิตใจเป็นสาธารณะ ให้จิตใจเรารับฟังเหตุฟังผล ถ้าฟังเหตุฟังผล เราก็มีศีล คือความปกติของใจเข้ามา ถ้าจิตใจมันปกติเข้ามา แล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ขึ้นมา เวลาฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ไง

มันก็ทุกข์ มันก็ยากอยู่แล้ว ทำไมต้องทำให้มันทุกข์มันยากขึ้นมา

ก็มันทุกข์มันยาก มันทุกข์มันยากประจำชาติขั้นนี้ เราก็เลยคิดว่าวางเฉยแล้วมันก็ไม่ทุกข์
ใจ...วางเฉยมันจะไปแก้อะไรได้ วางเฉย วางเฉยมันก็เข้าไปสู่กิเลสเหมือนเดิม แต่ถ้ามันจะแก้ไข
มันต้องทำสมาธิเข้ามา ทำสมาธิเข้ามา

เราหยิบจับสิ่งใด ถ้าเราวางมันก็เบา จิตใจของเรา ธรรมชาติของมัน ไฟฟ้า คุณติ มัน
ลัดวงจร ใครเข้าไปใกล้มันตายหมดนะ มันช็อตตายหมด เห็นไหม พลังงานของจิตมันเปรียบ
เหมือนไฟฟ้า มันออกมา สันตติ มันมีอยู่อย่างนั้นแหละ มันคูดอยู่อย่างนั้นแหละ มันคุดอยู่อย่าง
นั้นแหละ มันเป็นอยู่อย่างนั้นแหละ มันอยู่อย่างนั้นแหละ แล้วมันออกมาอย่างไรละ

ออกไปที่ธาตุ ๔ และ ชั้น ๕ สัญญาคือความจำได้หมายรู้ คุณาวัณปัญญา สังขารคือ
ความคิด ความปรุง ความแต่ง เดี่ยวก็คิดได้ เดี่ยวก็คิดไม่ได้ สังขาร เวทนา มันเป็นธรรมชาติของ
มันอยู่อย่างนั้น

เวลาพุทโธๆ เข้าไป ไฟฟ้านี้ พลังงานนี้ให้สงบตัวลง ไฟฟ้านี้ไม่ให้สลับต่อ ไม่ให้เสวย
อารมณ์ ไม่ให้มันไปแบกหามความคิด ไม่ให้มันทุกข์มันยากจนเกินไป คนที่ทำอย่างนี้ คนที่จะรู้
อย่างนี้ คนที่จะไปรู้เห็นอย่างนี้มันต้องมีความพร้อมของใจใจ ใจมันต้องมีความพร้อมก่อนใจ ถ้า
ใจมันไม่พร้อมมันก็คิดเอาเองใจ “อ้าว! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าศาสนาพุทธเป็น
ศาสนาแห่งปัญญา เราโบราณมากเลย โอ้โฮ! ปัญญาเยอะมากเลย” แต่ปัญญาอย่างนี้เป็นพื้นเป็นไฟ
ปัญญาอย่างนี้เผาผลาญตัวเอง

ปัญญาที่ว่าเรามีปัญญา ปัญญาเผาผลาญตัวเอง เขาเรียกโลกีย์ปัญญา ปัญญาโลก วิชาชีพ
สัญชาติญาณ แต่ถ้าเป็นปัญญาในพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้
ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา

เขาบอกว่า “ไม่ศึกษาก็ไม่รู้ ไม่ศึกษา ไม่ค้นคว้าก็ไม่รู้”

อ้าว! ก็ศึกษาค้นคว้ามาเพื่อให้มันเห็นช่องทาง เห็นช่องทางว่ามันจะไปช่องนี้ แต่ถ้าไม่ทำ
จะเกิดขึ้นมาได้ไหม ถ้าไม่ได้ทำ ถ้าจิตมันสงบ สงบมันก็เหมือนเธอเธอ ตอนนี้เหมือนเธอเธอ
ว่างๆ ว่างๆ พอทำกันวางเฉย พยายามวางเฉยกัน แล้วบอกว่า “นี่เป็นสัมมาสมาธิ โอ้โฮ! วางเฉย
แล้วมันมีความสุข วางเฉย”

อ้าว! ก็ธรรมดา คนเรามันแบกหามสิ่งใดมันก็ทุกข์มันก็ยาก วางเฉยชะ วางเฉยชะ แต่วางเฉยไม่ใช่สมาธิ วางเฉยไม่ใช่ เพราะสมาธิมันต้องมีสติ ถ้ามีสติ พุทฺโธ มีสติมันสงบเข้าไป สิ่งนี้มันจะเป็นสัจจะเป็นความจริง

ชีวิตของคนนะ คุณิ เวลามันมีมหรสพสมโภช มันมีความสุขก็ครั้งของมัน ชีวิตเกิดใหม่ เด็กเวลาเกิดขึ้นมา ในตระกูล ในครอบครัวก็มีแต่ความรื่นเริง ชีวิตมันก็ต้องเผชิญภัยของมันตลอดไป นาฬิกาชีวิต เวลานาฬิกา เวลามันชำรุดเสียหาย เขาไปให้ช่างซ่อมมันก็กลับมาอีก แต่นาฬิกาชีวิตของเราจะ นาฬิกาชีวิตของเรามันย่ำคึกย่ำทำงานเป็นจรตจนเป็นนิสัย มันทำของมันเป็นจังหวะเวลาของมันเลย นี่เวลาชีวิต มัน ๒๔ ชั่วโมงอยู่อย่างนั้นแหละ

แล้วเวลาตายไปแล้ว เวลาตายไป เห็นใหม่ ๑๐๐ ปีของเราเท่ากับ ๑ วันของสวรรค์เขา ในพระไตรปิฎก นางฟ้าเขาไปเก็บดอกไม้กันบนสวรรค์ แล้วมีนางฟ้าคนหนึ่งสิ้นชีวิตลงมาเกิดในโลกนี้ ใช้ชีวิต ๑๐๐ ปีไป ใช้ชีวิต ๑ ชีวิตแล้วกลับไป ทำคุณงามความดีของเขาแล้วกลับไปบนสวรรค์ เขาถามว่า “ไปไหนมา”

“มาเกิดแล้ว ๑ชาติ”

นาฬิกาชีวิต นาฬิกาชีวิตของแต่ละภพแต่ละชาติมันไม่เหมือนกัน ถ้ามันไม่เหมือนกัน นาฬิกาชีวิตมันเป็นอย่างนี้ แล้วเวลาเราจะมานั่งสมาธิภาวนาของเรา ทำสิ่งใดเราก็ทำได้ อาบเหงื่อต่างน้ำแบกหาม เราทำได้ทั้งนั้นแหละ เพราะเราเป็นขยันหมั่นเพียร แต่เวลาตั้งสติกำหนด พุทฺโธ เอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรานี้ทำไม่ได้ ถ้าทำสิ่งนี้ได้มันจะเป็นประโยชน์กับเราไง ถ้าทำอย่างนี้เป็นประโยชน์กับเรา เราจะมาซ่อมแซมนาฬิกาชีวิตของเราไป เราจะมาซ่อมแซมเห็นใหม่

ผลของวิญญูะ จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดขึ้นมา แต่ละภพแต่ละชาติขึ้นมามันเวียนว่ายตายเกิดมา คนเราเกิดมาถึงจรตนิสัยไม่เหมือนกัน เกิดมาในท้องพ่อท้องแม่เดียวกัน ความคิดก็แตกต่างกัน ความรู้สึกความนึกคิดนี้ก็แตกต่างกัน ความแตกต่างกันอย่างนี้ แต่ถ้าเข้ามาถึงความสงบของใจแล้วมันเป็นอันเดียวกัน อันเดียวกันคือถ้าเข้ามาถึงพลังงานแล้วมันเหมือนกันหมด

สมาธิก็คือสมาธิ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ แต่การทำสมาธิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้ทำได้ถึง ๔๐ วิธีการ แล้วแต่ความถนัด ความถนัดคือว่ามันชอบ มันทำ

แล้วมันปลื้มใจ ชื่นใจ เอาตรงนั้นแหละ แต่ถ้าเราทำแล้วมันขัดมันแย้ง เพราะจิตนิสัยคนไม่เหมือนกัน เพราะเวรกรรม นาฬิกาชีวิตแต่ละคนแต่ละภพแต่ละชาติมาไม่เหมือนกัน พยายามทำของเราให้ได้

เรามาสว่างบุญกุศล เราอยากประสบความสำเร็จในชีวิต ประสบความสำเร็จในชีวิตนี้มันก็แค่อาศัย เป็นเครื่องอาศัยดำรงชีวิตนี้ไป แต่จิตนี้ถ้าเราศึกษาธรรมๆ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จิตนี้มันไม่เคยเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วมีโอกาส ไปบนสวรรค์นะ มันก็เพลินของมันไป ชีวิตมันก็เพลินของมัน เพราะมันเป็นทิพย์สมบัติ เป็นพรหมก็เท่านั้นแหละ เท่านั้นมันที่อยู่ของมันอายุขัย บางทีมันก็เบื่อหน่ายนะ มันเบื่อหน่าย มันจำเจ มันจะเอาอะไรขึ้นไปมากกว่านั้นล่ะ

ถ้าเขามีอานุภาพ เทวดาที่เขามีฤทธิ์มาก แสงเขามากกว่า สมบัติเขามากกว่า เขาก็เพลินของเขา ขึ้นไปบนสวรรค์แล้ว อ้าว! ทำไมเทวดาองค์นั้นกับเทวดาเราทำไมไม่เหมือนกันล่ะ ทำไมเทวดามีฤทธิ์ไม่เหมือนกัน ทำไมทำทุกอย่างไม่เหมือนกัน... ไม่เหมือนกันทั้งนั้นแหละ เพราะว่าอำนาจวาสนาของคนมันไม่เหมือนกัน

ฉะนั้น เวลาเวียนว่ายตายเกิดขึ้นไปแล้ว สิ่งนี้ถ้ามันย้อนกลับมา เราเป็นมนุษย์ประเสริฐที่สุด เพราะมนุษย์มันต้องเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง มนุษย์นอนติ กลางคืนนอนติ ยุงกัคนะ รื่นมันกัคนะ ต้องหาหมั่งกาง นีมันมีร่างกาย เราต้องบำรุงรักษาไง พอบำรุงรักษา คูสิ รักษาไว้มันก็ไม่เป็นอย่างที่เรารู้ว่า ไม่อยากให้อายุกัด ไม่อยากให้ร้อนโรมันตอมเลย อยากให้นอนสุขสบายเลย มันก็ไม่เป็นจริงทั้งนั้นแหละ แล้วเดี๋ยวมันก็ชราคร่ำคร่า เรายุ่รักษามันอย่างไรแล้วมันก็ชราคร่ำคร่า มันเป็นคนดี มันเป็นภาพชัด เป็นรูปธรรมที่ให้เห็นใจ ให้คนได้สติปัญญาไง เราทำมาหากิน ทำมาหากินเพื่อชีวิต ชีวิตนี้เราทำมาหากินมาเพื่อเรานี้แหละ แต่สุดท้ายแล้วมันก็เป็นอนิจจัง มันก็ต้องแปรสภาพไป มันไม่มีอะไรคงที่เลย แล้วเรามีอะไรเป็นสมบัติล่ะ

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าการครองเรือนนะ วิดทะเลทั้งทะเลเลย เอาปลาเล็กๆ ตัวหนึ่ง ชีวิตทั้งชีวิตเลย หากความสุขกัน คั่นคว่ำหากัน ปลาเล็กๆ ตัวหนึ่ง ปลาเล็กๆ นะ แต่การวิดทะเลทั้งทะเลมันเหนื่อยยากแค่ไหน แล้วได้ปลามาตัวหนึ่งมันสมกับความดำรงชีวิตนี้ไหม นี่คตินิธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ แล้วเรามาคิดสิ แล้วเราไม่

เอาปลาตัวหนึ่ง เราจะเอาตัวเราเอง ถ้าตัวเราเองมันมีคุณค่าแค่ไหน จิตใจเรามีคุณค่าแค่ไหน ถ้าจิตใจเรามีคุณค่าแค่ไหนนะ มันมีสติแล้ว มันจะคิดหาทางออกแล้ว

ถ้ามันคิดหาทางออก เห็นไหม เขาอาบเหงื่อต่างน้ำมาทุกซั๊ก เวลาชาวนา เอ็งน้ำกิน เหงื่อ น้ำโคลกณะ กูทุกซั๊กยามาตลอดนะ แต่ในเมื่ออาชีพชาวนาไง สุจริตใจ สัมมาอาชีพะก็เลี้ยงชีพชอบใจ แต่เวลาเขาทำธุรกิจ เอ็งกินเหงื่อกินโคลกณะ ต้องให้ราคาสูงขึ้นมาละ นี่ความคิดของเขาเห็นไหม

เวลาเราทำหน้าที่การงานในโลกเราจะต้องมีความเพียร ความวิริยะอุตสาหะขนาดนั้น แล้วเราทำอย่างนี้เราก็ทำของเราได้ ทำแล้วมันก็เปรียบเทียบกับสังคมเพราะมันเห็นภาพใช่ไหม นี่รูปธรรม เกิดมาเป็นมนุษย์ เพราะเกิดเป็นมนุษย์มันเตือนใจๆ

ถ้ามีคติธรรมนะ คุณ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ท่านยังหาทางออกเลย อู้ฮู! เราต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายหรือ นี่ไปงานศพเขาเวียน ๓ รอบ เขาล้างหน้าศพ เห็นทุกวัน ไม่ได้คิดเลย คิดไม่เป็น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เอ๊ะ! เราต้องเป็นอย่างนี้หรือ ถ้าเราเป็นอย่างนี้เราต้องหาทางออกที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เห็นไหม ถ้าเกิดเป็นมนุษย์มันมีโอกาสอย่างนี้มันได้คิดๆ แล้วอะไรเป็นจริงๆ ละ

เราจะวิดทะเลทั้งทะเลเลย เอาปลาตัวหนึ่ง อ้าว! วิดไปเถอะ เอ็งวิดไป แล้วคนแข่งกันวิดเยอะด้วย ใครๆ ก็อยากจะวิดกับเอ็งนั่นแหละ แล้วก็แย่งปลาทัวนั้นนะ แย่งปลากันแล้วก็ไม่ได้ปลาสักตัว

แต่ถ้าเรามาพุทธโธๆ ของเรา เรามาประพฤติปฏิบัติของเรา เราไม่แย่งกับใคร เราจะหาสติ เราจะหาสมาธิ เราจะแสวงหาปัญญาของเรา นั่งนิ่งๆ ทำได้ยากมาก เวลาอาบเหงื่อต่างน้ำทุกซั๊ก ยากไปทั้งนั่นแหละ อู้ฮู! ชีวิตนี้ทุกซั๊กๆ ให้นั่งเฉยๆ กำหนดลมหายใจเข้าออกมันก็ทำไม่ได้ ให้เดินจงกรม เดินไปเดินมามันก็เดินตกทางจงกรม มันทำอะไรไม่ได้หรอก เพราะมันไม่มีครูบาอาจารย์คอยบอกใจ แต่ถ้าเรามีจิตมีนิสัย มีอำนาจวาสนาตรงนี้สำคัญมาก

จะบอกว่า เทวดา อินทร์ พรหมต่างๆ เขาผลิตเพลินของเขา ชีวิตของเขาผลิตเพลินของเขาอย่างหนึ่ง ตกนรกอเวจีไปมันมีแต่ไฟบรรลัยกัลป์ มันเผาไหม้ มันทุกซั๊กทั้งนั่นแหละ มัน

ไม่มีโอกาสได้ปฏิบัติหรือ มาเกิดเป็นมนุษย์นี้ภพกลาง มีร่างกายและจิตใจ ถ้ามีโอกาสได้
ประพฤติปฏิบัติ เราแสวงหา แล้วมีส่วนน้อยมาก เพราะในพระไตรปิฎกสมัยพุทธกาลเขาไปต่อ
ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “อะริยํ ก็ให้ถือศีล ๕ อะริยํ ก็ให้ปฏิบัติ แล้วมนุษย์จะไม่
มีในโลก นิพพานกันหมดเลย จะไม่มีใครค้างอยู่ในโลกเลย”

นี่ไปต่อว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ บอก “มนุษย์จะเป็นพระอรหันต์หมดเลย
จะมีศีล ๕ หมดเลย จะมีศีล ๘ หมดเลย จะไม่มีครอบครัวหมดเลย โอ๊ย! โลกนี้จะไม่มีคนอยู่อีก
แล้ว”

มันเป็นไปไม่ได้หรือ ค้นหาความทะยานอยากในใจของคนมันขับไสอยู่อย่างนั้น
เป็นไปไม่ได้ มันก็ชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้นแหละ แต่ถ้าทำจริงๆ เป็นแบบนี้ นี่ฟังธรรม ฟังธรรมๆ
นะ ฟังธรรมก็เรื่องของกายกับใจนั่นแหละ หัวใจเรานั้นแหละ แต่เวลาเราคิด เราคิดของเราเอง
แล้วเราคิดไม่ทัน คิดไม่ไหว เพราะกิเลสมันคอยสอดคอดแทรก กิเลสมันมีข้อโต้แย้ง “เอาไว้
ก่อนก็ได้ อย่าเพิ่งคิดเลย เอาไว้เมื่อนั้นก็ได้ เอาไว้เมื่อนี้ก็ได้ ตายแล้วเราก็อยกกลับมาคิดก็ได้” นี่
กิเลสมันจะโต้แย้งตลอด นี่ถ้าเราคิดเอง

แต่ถ้าฟังครูบาอาจารย์ มันไม่มีโอกาสโต้แย้งไง กิเลสไหลหน้ามาสิ เพราะกิเลสอย่างนี้
มันก็เกิดจากจิตใจครูบาอาจารย์มาแล้วทั้งนั้นแหละ แล้วครูบาอาจารย์กระที่บมันจนเอามั่นอยู่ใ
เอามั่นอยู่แล้ว แล้ววิธีการทำอย่างไรถึงเอามั่นอยู่

แต่ถ้าเราไปคิดเองนะ โอ๊ย! มันคิดได้ทุกคนแหละ เพราะธรรมชาติขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสมมติกลาง พระอาทิตย์ส่องไปทุกบ้านทุกเรือนทั้งนั้นแหละ ดูพระอาทิตย์
ขึ้นสิ มันลำเอียงไหม คนรวยคนจนไหม มันลำเอียงใครพระอาทิตย์นะ เวลาแสงมันส่องไปมัน
ส่องไปทุกบ้านทุกเรือน ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ไม่มีกำมือในเรา” แบ
หมดเลย ใครจะศึกษาก็ได้หมดเลย ไม่มีคนรวยคนจน ไม่มีถือเขาถือเราเลย

“อานนทฺ ไม่มีกำมือในเรา” แบตลอด แต่มันเอากันใหม่ละ มันศึกษาใหม่ละ มันปฏิบัติ
ใหม่ละ มันเอาหรือไม่เอา แล้วเราบอกเรารู้แล้วๆ ใจ...รู้แล้วกิเลสมันพารู้ใจ กิเลสมันรู้แล้วมัน
บอกเก็บไว้ก่อน เราจะสนุกเพลิดเพลินไปก่อน เอาไว้ก่อน สนุกเพลิดเพลินไปก่อน กิเลสมัน
ชอบอย่างนั้นแหละ กิเลสมันเข้ากันอย่างนั้น

แต่ถ้าเราฟังธรรมจากครูบาอาจารย์นะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์เราบวชมาตั้งแต่เณร บวชมาตั้งแต่เด็ก ชีวิตทั้งชีวิตอยู่ในผ้ากาสาวพัสตร์อยู่ได้อย่างไร ฉันท่น้อย ฉันท่พอดำรงชีวิต ไม่ใช่ว่าออคอยากนะ ลูกศิษย์ลูกหาทั่วประเทศไทย ลูกศิษย์ลูกหามหาศาล ท่านดำรงชีวิตของท่านเพราะท่านมีวิหารธรรม ท่านมีความสุขแท้ในใจ ท่านมีคุณธรรม เราแสวงหาอย่างนั้น

จิตใจของเรานี้แหละ จิตใจของท่านก็เป็นแบบเรานี้แหละ เพราะท่านบวชใหม่ก็เป็นแบบเรานี้แหละ เป็นปุถุชนเหมือนกัน แต่ท่านพัฒนาจิตใจของท่าน ท่านทำของท่านจนถึงที่สุดของท่าน เราก็เป็นมนุษย์ เราเป็นชาวพุทธ เราเป็นเจ้าของศาสนา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฝากศาสนาไว้กับเรา เรามีมรดกตกทอดมาถึงเรา ถ้าเราขวนขวาย เรากระทำ เราก็มีสิทธิเหมือนกัน เราทำได้เหมือนกัน เพียงแต่อย่าให้กิเลสมันปิดแข็งปิดขางิเลสมันจะปิดแข็งปิดขาล้มลุกคลุกคลานตลอดเวลา ตั้งใจของเรา

งานทางโลกเราก็ทำ คนดี ทางโลกมันก็ทำดี เวลาภาวนามันมีสัจจะมันก็ทำของมันไปได้ ถ้าคนมันเหลวไหลทางโลก มาปฏิบัติ มาเป็นพระยิ่งเหลวไหลใหญ่ ถ้ามันจริง มันจริงมาตั้งแต่นั้น นิสสัยจริงก็คือนิสสัย มันอยู่ที่จริตนิสสัย จริตจริงก็อยู่ที่จริตนิสสัย ถ้าจริงจังมันก็ทำของมันได้ ทำจริงขึ้นมาให้เป็นประโยชน์กับเรา เอวัง